

Tehnična pravila – Delovni zvezek

DVGW G 495 (A) november 2015

Plinske napeljave – obratovanje in vzdrževanje

Gas Plants and Systems – Operation and Maintenance

PLIN

DVGW Deutscher Verein des Gas- und Wasserfaches e. V. – Technischwissenschaftlicher Verein (Nemško tehnično in znanstveno združenje za plin in vodo DVGW) podpira razvoj na tehničnih področjih plina in vode s poudarkom na varnosti, higieni in varovanju okolja.

DVGW v sodelovanju z več kot 13.500 člani pripravlja in izdaja splošno priznana tehnična pravila na področjih vode in plina. Združenje spodbuja in podpira raziskave ter celovito izobražuje na strokovnih področjih plina in vode. Poleg tega vzdržuje sistem preskušanja in certificiranja za proizvode, kadre in podjetja.

Tehnična pravila DVGW so temelj tehničnega samoupravljanja in lastne odgovornosti na področju gospodarjenja s plinom in vodo v Nemčiji. So jamstvo za varno oskrbo s plinom in vodo po najvišjih mednarodno priznanih standardih. Združenje DVGW je bilo ustanovljeno leta 1859 v Frankfurtu ob Majni.

Deluje v javno korist in je neodvisno od gospodarskih in političnih vplivov.

Tehnična pravila - Delovni zvezek
DVGW G 495 (A) november 2015
Plinske napeljave – obratovanje in vzdrževanje

Tehnishe Regel - Arbeitsblatt
DVGW G 495 (A) November 2015
Gasanlagen – Betrieb und Instandhaltung

Založnik: GIZ DZP, g.i.z., Verovškova ulica 62, 1000 Ljubljana

© originalna izdaja, DVGW e.V., Bonn, 2015
© za Slovenijo GIZ DZP, g.i.z.. Vse pravice pridržane.

Prevod: Ladislav Štarkl
Strokovni pregled: Strokovna komisija pri GIZ DZP

1. izdaja

Ljubljana 2023
Naklada: 45

Cena: 127,81 EUR

Brez predhodnega pisnega dovoljenja GIZ DZP so prepovedani reproduciranje, distribuiranje, dajanje v najem, dajanje na voljo javnosti (internet) in druge oblike javne priobčitve, predelava ali vsaka druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnemkoli obsegu ali postopku, vključno s fotokopiranjem, tiskanjem, digitalizacijo (skeniranje ipd.) ali shranitvijo v elektronski obliki. Tako ravnanje predstavlja kršitev avtorske pravice. Pravno obvestilo se nanaša na izvirnik in ta prevod. Odstranitev tega podatka je kazniva.

Tipkarske napake niso izključene.

Vsebina

Predgovor	6
1 Področje uporabe	8
2 Sklicevanje na normativne dokumente	8
3 Pojmi	11
3.1 Pojmi na področju plinskih napeljav	11
3.1.1 Sestavni elementi	11
3.1.2 Sklop	12
3.1.3 Plinska napeljava	12
3.1.4 Električne napeljave in oprema	12
3.1.5 Hišni regulatorji tlaka	12
3.1.6 Plinske napeljave na področju veljavnosti delovnega zvezka DVGW G 600	12
3.1.7 Mobilne postaje za regulacijo in merjenje tlaka plina	12
3.2 Vrste vzdrževanja	13
3.2.1 Načrtovano vzdrževanje	13
3.2.2 Vzdrževanje na podlagi stanja	13
3.3 Pojmi v zvezi z vzdrževanjem	13
3.3.1 Nadzor	13
3.3.1.1 Kontrolni pregled	14
3.3.1.2 Funkcionalni preskus	14
3.3.2 Servisiranje	14
3.3.3 Popravila	14
3.4 Ustavitev obratovanja	14
3.4.1 Zaprtje	14
3.4.2 Odklop	14
3.5 Ponovni zagon	15
3.6 Navedbe tlakov/razredi natančnosti	15
3.6.1 Tehnične kratice in pojmi	15
3.6.2 Tehnične kratice in pojmi v skladu s standardi za regulatorje tlaka plina in varnostne naprave	15
4 Pooblaščen osebe	16
4.1 Strokovnjak	16
4.2 Strokovno usposobljena oseba	16
4.3 Poučene osebe	16
4.4 Električarji	17
4.5 Elektrotehnično poučene osebe	17
4.6 Osebe, ki izvajajo preskuse zaščite pred eksplozijsko ogroženostjo	17

4.7	Osebe, ki izvajajo preskuse zaščite pred nevarnostmi električne energije	17
5	Zahteve pri obratovanju	17
5.1	Servisna in dežurna služba	17
5.2	Razmejitev območja vzdrževanja	18
5.3	Usposobljenost strokovnih podjetij	18
5.4	Zaščita pred nedopustnimi koncentracijami plina	18
5.5	Ostanki iz filtrov in izločevalnikov	18
5.6	Električna premostitev	19
5.7	Prirobnični spoji	19
5.8	Varilska dela	19
5.9	Barvni premazi	19
5.10	Delovna sredstva	19
5.11	Dokumentacija (vrste zapisov in roki hrambe)	19
6	Izvajanje vzdrževanja	20
6.1	Splošne zahteve	20
6.2	Nadzor	20
6.2.1	Kontrolni pregled	20
6.2.2	Funkcionalni preskus	20
6.3	Servisiranje/popravila	21
6.3.1	Priprava	21
6.3.2	Zaprtje	21
6.3.3	Sprostitev tlaka	22
6.3.4	Demontaža	22
6.3.5	Preskusi pred ponovnim zagonom	22
6.3.6	Ponovni zagon	22
7	Roki za vzdrževanje plinskih napeljav	23
7.1	Načrtovano vzdrževanje	23
7.2	Vzdrževanje na podlagi stanja	24
8	Dela v okviru vzdrževanja	26
8.1	Stavba	26
8.2	Plinska napeljava	27
8.2.1	Tlačne posode	27
8.2.2	Naprave za predgrevanje	27
8.2.3	Merilne naprave	27
8.2.4	Varnostne naprave	27
8.2.5	Regulatorji tlaka plina	28
8.2.5.1	Nastavitev tlaka po standardu SIST EN 12186	28
8.2.5.2	Regulatorji tlaka plina na področju veljavnosti delovnega zvezka DVGW G 685	28
8.2.5.3	Sistemi za regulacijo tlaka plina v priključkih in v plinski napeljavi	28
8.2.6	Cevovodi	28
8.2.7	Odorirne naprave	29
8.2.8	Obratovanje obvodov mimo varnostnih naprav in regulatorjev tlaka plina	29
8.3	Preverjanje električnih naprav in protieksplzijske zaščite	29
8.3.1	Električne naprave in oprema	29
8.3.2	Izolirni spoji	30
8.3.3	Električno prevodna tla	30
8.3.4	Sistem zaščite pred udarom strele	30

8.3.5	Funkcija naprav za daljinsko vodenje	30
8.3.6	Prezračevalne naprave, javljalniki plina	30
8.3.7	Preskusi protieksplzijske zaščite neelektrične opreme	30
8.3.8	Dokazila o pregledih in preskusih	30
9	Posebne naprave in oprema	30
9.1	Naprave za pripravo gorljivih mešanic plina (mešalne naprave)	30
9.2	Mobilne postaje za regulacijo tlaka in merjenje plina	31
9.2.1	Preskusi sistema pred zagonom na kraju uporabe	31
9.2.2	Roki vzdrževanja	31
9.2.3	Električni preskusi in preskusi protieksplzijske zaščite	31
9.3	Gibljive cevi	31
9.3.1	Splošne zahteve	31
9.3.2	Uporaba gibljivih cevi	31
9.3.3	Montaža	31
9.3.4	Skladiščenje gibljivih cevi	32
9.3.5	Preverjanje	32
Priloga A (normativna) – Mejne vrednosti nastavitvev za varnostne naprave in regulatorje tlaka plina		37
Priloga B (informativna) - Poročilo o kontrolnem pregledu, funkcionalnem preskusu in servisiranju v skladu z delovnim zvezkom DVGW G 495, dejavnosti po Tabeli 3.....		39
Priloga C (informativna) – Primeri kriterijev ocenjevanja plinskih postaje za določitev intervalov nadzоровanja in servisiranja		42
Priloga D (informativna) – Vzdrževalne skupine za merilno-regulacijske postaje.....		44
D.1	Vzdrževalne skupine	44
D.2	Cilj oblikovanja vzdrževalnih skupin	44
D.3	Uvrstitev v vzdrževalno skupino	44
D.3.1	Procesno-tehnično dokazilo	44
D.3.2	Procesno-tehnično dokazilo merilno-regulacijskih postaj na povezovalnih točkah omrežja	45
D.3.3	Procesno-tehnično dokazilo merilno-regulacijskih postaj na povezovalnih točkah omrežja v lastnem omrežju.....	46
D.4	Označevanje vzdrževalnih skupin	46
D.5	Načrtovanje vzdrževanja za plinske postaje v vzdrževalni skupini	46
Priloga E (normativna) – Vzdrževanje hišnih regulatorjev tlaka		47
E.1	Načrtovano vzdrževanje	47
E.2	Vzdrževanje na podlagi stanja	47
E.2.1	Postopek vzdrževanja na podlagi stanja	47
E.2.2	Združevanje naprav v lote	49
E.2.3	Določitev faktorja ocene FO	49
E.2.4	Izvajanje preskusov z vzorčenjem	50
Priloga k dodatku E Evidenčni list za preskus z vzorčenjem hišnih regulatorjev tlaka (vzorec).....		52
Literatura		53

Predgovor

Delovni zvezek je pripravila projektna skupina „Plinske napeljave – obratovanje in vzdrževanje“ v okviru Tehničnega odbora „Tehnologija naprav“. Je osnova za obratovanje in vzdrževanje plinskih napeljav.

Vzdrževanje zavzema osrednjo vlogo pri zagotavljanju funkcionalne razpoložljivosti in obratovalne varnosti plinskih napeljav. Ker je pomemben tudi ekonomski vidik, je prav področje optimizacije postopkov vzdrževanja predmet nenehnih sprememb.

Od uvedbe vzdrževanja na podlagi stanja z izdajo delovnega zvezka DVGW G 495 julija 2006 so podjetja pridobila izkušnje, na podlagi katerih se je ta strategija vzdrževanja izkazala kot uspešna. Nadaljnji razmisleki in spoznanja iz operativnih izkušenj so pripeljala do tega, da je ta strategija danes sprejeta.

Vzdrževanje na podlagi stanja zahteva strožje zahteve za usposobljenost obratovalnega osebja in dolgoročno dokumentiranje stanja sistema ter pripadajočih obratovalnih parametrov, obenem pa odpira možnost večjega izkoriščanja potencialov uporabe, ne da bi to vplivalo na varnost, zanesljivost in razpoložljivost napeljave.

Posebne zahteve za uvedbo in izvajanje vzdrževanja na podlagi stanja so poudarjene že v izdaji iz leta 2006 in podrobno opisane [4]. Ta izdaja delovnega zvezka DVGW G 495 podaja dodatne informacije o uvajanju v prakso, uporaba vzdrževanja na podlagi stanja pa se dosledno pogloblja in širi.

Delovni zvezek pomembno prispeva k dolgoročni, varni, zanesljivi, učinkoviti in okolju prijazni oskrbi z energijo.

Ta delovni zvezek nadomešča prejšnji delovni zvezek DVGW G 495, izdan julija 2006.

Spremembe

Delovni zvezek v primerjavi s prejšnjo izdajo delovnega zvezka DVGW G 495:2006-07 prinaša naslednje spremembe:

- a) Vidik obratovanja plinskih napeljav je vključen v naslov.
- b) Zahteve za obratovanje so uredniško umeščene pred pojasnila o vzdrževanju plinskih napeljav.
- c) Zahteve varnosti pri delu so konkretizirane s sklici na veljavne predpise o varnosti pri delu.
- d) Prvič so navedeni pogoji, pod katerimi lahko strokovnjak samostojno izvaja funkcionalne preskuse na plinskih napeljavah.

- e) Upoštevani so bistveni rezultati raziskovalnega projekta DVGW „Dolgoročna zanesljivost hišnih regulatorjev tlaka“ [1]. V okviru tega je bil uveden postopek vzorčenja kot osrednji element vzdrževanja hišnih regulatorjev tlaka na podlagi stanja, ki je opisano v novi normativni prilogi.
- f) Upoštevani so bistveni rezultati raziskovalnega projekta DVGW „Pridobivanje osnovnih informacij za izvajanje vzdrževanja plinskih napeljav na podlagi stanja“ [2].
- g) V večji meri so upoštevani dejavniki dimenzioniranja, na primer podvajanje naprav in linij za povečanje lastne varnosti in zmanjšanje verjetnosti okvar.
- h) Upoštewane so izboljšave naprav s konstrukcijskimi ukrepi proizvajalcev.
- i) Izpopolnjen je nadzor, na primer z analiziranjem rezultatov vzdrževanja pri uporabi ustreznih postopkov preverjanja in diagnoze.
- j) Pri ocenjevanju je primerljive sisteme mogoče združevati v skupine (glede na pogoje obratovanja in opremo/komponente). Kriteriji, ki se lahko upoštevajo pri združevanju postaj za regulacijo in merjenje tlaka plina v vzdrževalne skupine, so pojasnjeni v informativni prilogi.
- k) V povezavi z ustreznimi ukrepi je cikle servisiranja varnostnih naprav mogoče prilagoditi drugim komponentam sistema.
- l) Razdelek „Dela v okviru vzdrževanja“ ima novo razčlenitev, ki pojasnjuje razliko med vzdrževanjem dejanske plinske napeljave in električnim preverjanjem na eni strani in preverjanjem protieksplzijske zaščite na drugi strani.
- m) Konkretizirane so zahteve za nadzor krogotokov medija za prenos toplote [3].
- n) Določene so zahteve za vzdrževanje sistemov zaščite pred udarom strele po SIST EN 62305.
- o) Opredeljena so navodila za obratovanje mobilnih sistemov za regulacijo in merjenje tlaka plina ter za uporabo in vzdrževanje gibljivih cevi.
- p) Izvedena je bila uredniška revizija za prilagoditev veljavnim predpisom (npr. tesnila v prirobničnih spojih).

Dosedanje izdaje

DVGW G 495:1963-02

DVGW G 495:1980-07

DVGW G 495:1994-11

DVGW G 495:2006-07